

ผลการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการลดความเครียด ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3

Organizing Group-relationship Activities to Reduce Tension in Grades 7th- 9th Students with Learning Problems

สุวดี ปุยฝ้าย,¹ ยุพาศรี ไพวรรณ,² จริญญาภรณ์ รุจิโมระ³ และจีระนัน เสนาจักษ์⁴

Suwadee Puyfai,¹ Yupasri Praiswan,² Chariyaphon Rujimora³ and Jeeranan Senajak⁴

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์**ประการแรก**เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และ**ประการที่สอง**เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม จังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดในระดับสูงมากกว่าปกติ จำนวน 80 คน เป็นนักเรียนหญิง จำนวน 40 คน และชาย 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 9 แผน แบบประเมินเพื่อวัดความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองจากกรมสุขภาพจิต และแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test (Independent sample) ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ก่อนจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีระดับคะแนนจากการประเมินและวิเคราะห์ความเครียด โดยรวมเท่ากับ 51.19 หลังจากการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนมีระดับคะแนนการประเมินความเครียดลดลงค่าเฉลี่ย โดยรวมเท่ากับ 12.08 เป็นระดับความเครียดที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ
2. ความพึงพอใจของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.71
3. นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ช่วงชั้นที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีระดับความเครียดที่ลดลงไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ความเครียด นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ด.อ.ด. (วิจัยและพัฒนาหลักสูตร) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

⁴ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

รับต้นฉบับ 24 สิงหาคม 2552 รับลงพิมพ์ 29 กันยายน 2552

ABSTRACT

The objectives of this research were to: 1) study the results of organizing group-relationship activities to reduce tension in grades 7th-9th students who had learning problems. The research was conducted during the second semester of the 2008 academic year at Thakhonyangpittayakhom School under the supervision of Maha Sarakham Provincial Administration Organization, 2) study the satisfaction of grades 7th-9th students with learning problems on learning management through group-relationship activities. The samples consisted of 80 students: 40 male and 40 female students with high level of tension on learning problems. The instruments used in the research were nine plans of group-relationship activities, evaluation form for tension testing and tension self-analysis form of the Department of Mental Health and a rating scale questionnaire to investigate students' satisfaction on learning management using group- relationship activities. The statistics used for analyzing the data were mean, standard deviation and t-test (Independent sample).

The major findings were shown as follows:

1) After introducing group-relationship activities to students with learning problems, it was found that the score of tension of the students who had learning problems decreased from 51.19 to 12.08. This indicated that students' tension was reduced as the normal level.

2) The overall level of satisfaction of grades 7th-9th students with learning problems on learning management using group-relationship activities was at the highest level. (EMBED Equation.3 = 4.71)

3) In comparison of the decreased tension of female students with that of male students of grades 7th-9th who had been learning problems, it was found that the score was not different with statistical significance at the .05 level.

Keywords : Group-relationship Activities, Tension, Students with Learning Problems

บทนำ

ความเครียดเป็นเรื่องของร่างกายและจิตใจที่เกิดการเข้าสัมพันธ์กับเหตุการณ์ หรือสภาพใดก็ตามที่ก่อให้เกิดความยากลำบากใจ เกิดความวิตกกังวล หรือความรู้สึกกลัว ความเครียดจึงเป็นภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกเมื่อเผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่ทำให้รู้สึก ไม่สบายใจ คับข้องใจ หรือถูกบีบคั้นกดดัน เป็นความทุกข์ สับสน โกรธ หรือเสียใจ (กรมสุขภาพจิต, 2541 : 19) อันเป็นปฏิกิริยาตอบสนองทางร่างกายและจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าหรือสถานการณ์ที่ไม่พึงปรารถนา สาเหตุของความเครียดอาจเกิดจากสิ่งแวดล้อมนอกร่างกาย หรือเกิดจากภาวะภายในร่างกายก็ได้ที่เกิดจากการสูญเสีย การได้รับอันตราย หรือเกรงว่าจะได้รับอันตราย ความคับข้องใจอันเนื่องมาจากการไม่สมปรารถนา ทั้งเรื่องการทำงาน บทบาทหน้าที่ และสัมพันธภาพในสังคม สภาพสิ่งแวดล้อม อุปนิสัย ส่วนบุคคล ความเครียดที่เกิดขึ้นนั้น

สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ **ความเครียดระดับต่ำ** (Mild stress) มีความเครียดเกิดขึ้นน้อยและหมดไป ในระยะเวลาอันสั้นเพียงนาที หรือภายในชั่วโมงเท่านั้น มักเกี่ยวข้องกับสาเหตุเพียงเล็กน้อย ได้แก่ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เช่น ไปทำงานไม่ทันเวลา **ความเครียดระดับกลาง** (Moderate stress) ความเครียดระดับนี้รุนแรงกว่าระดับแรก โดยมีระยะเวลานานเป็นชั่วโมงหรือหลายชั่วโมง จนกระทั่งนานเป็นวันก็ได้ เช่น การเจ็บป่วยที่ไม่รุนแรง ความเครียดจากการทำงานมากเกินไป ความขัดแย้งกับเพื่อน และ**ความเครียดระดับสูง** (Severe stress) ความเครียดระดับนี้ จะอยู่นานเป็นสัปดาห์ หรืออาจเป็นเดือน เป็นปีก็ได้ เช่น การตายของผู้เป็นที่รัก การเจ็บป่วยที่รุนแรง การสูญเสียอวัยวะของร่างกายที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต (กรมสุขภาพจิต, 2545 : 14)

จิตแพทย์ระบุว่าสาเหตุหลักที่ทำให้นักเรียนมีปัญหาใน

การเรียนรู้เกิดจากความเครียดมาจากปัจจัยปัญหาความบกพร่องในการเรียนรู้ของตนเอง ปัจจัยทางครอบครัว และปัจจัยทางโรงเรียนร่วมกัน เช่น พ่อแม่และครูที่ขาดความเข้าใจถึงปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มนี้ส่งผลต่อ เรื่องการเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิ ผลการเรียนตก หรือเกิดปัญหาในเรื่องของความสัมพันธ์กับเพื่อนในห้องเรียนได้ บางครั้งนักเรียนไม่อาจหาทางออกได้ซึ่งวิธีการดูแลช่วยเหลือและพัฒนาให้นักเรียนเป็นทางหนึ่งในหลายๆ วิธี ที่สามารถช่วยลดความเครียดลงได้ โดยการอาศัยความสัมพันธ์ที่ดีทางสังคม เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมกลุ่มกิจกรรมได้ตระหนักรู้ เท้าทันในตนเองพร้อมๆ ไปด้วยกับการฝึกหัดทักษะทางสังคมเป็นพื้นฐานของการใช้ชีวิตที่มีคุณภาพร่วมกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวความเครียดของนักเรียนอยู่ในระดับสูงกว่าปกติมากไม่ว่าจะเป็นปัจจัยภายในหรือปัจจัยภายนอกที่ก่อให้เกิดปัญหาซ้ำซ้อนในนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ซึ่งเดิมเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อยู่แล้ว ยังต้องมาพบกับปัญหาเรื่องภาวะความเครียดเพิ่มเข้ามาอีกจึงทำให้นักเรียนยิ่งเกิดความสับสนยุ่งยากลำบากใจ เกิดเป็นความวิตกกังวลหรือรู้สึกกลัวปัญหาโดยไม่รู้ตัว ทั้งหมดนี้นักเรียนจึงไม่สามารถแยกปัญหาของตนเองได้ ซึ่งเป็นภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกที่สะสมมาเป็นเวลานานนับสัปดาห์ หรืออาจเป็นเดือน เป็นปี และตัวนักเรียนเองไม่สามารถจัดการกับปัญหาของตนเองได้จึงเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนเกิดความวิตกกังวล หรือเกิดความเครียดในระดับสูง จนต้องแสดงออกทางพฤติกรรมในลักษณะต่างๆ เช่น หงุดหงิด ฉุนเฉียว ก่อกวนเพื่อนในชั้นเรียน การกระทำที่รุนแรงโดยการใช้กำลังในการแก้ไขปัญหของตนเอง และที่สุด เมื่อไม่มีความสุขที่จะเรียนก็เกิดพฤติกรรมการหนีปัญหา โดยการหนีเรียน ขาดเรียนบ่อยๆ

จากข้อมูลข้างต้นจึงมีความจำเป็นที่ผู้บริหารและครู อาจารย์ผู้สอน ตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง ต้องหาวิธีการที่จะทำให้ความเครียดของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ลดลง การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมหนึ่งที่นำมาใช้ในการฝึกทักษะทางสังคม และการเรียนรู้ในเรื่องต่างๆ โดยละลายพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มที่มีมาแตกต่างกันแล้ว

จึงก่อให้เกิดความสัมพันธ์มีความเป็นมิตรที่ดีต่อกันในกลุ่ม โดยใช้กิจกรรมหรือเกมเป็นสื่อมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ เพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และทักษะการทำงานร่วมกันเน้นที่บรรยากาศและความสัมพันธ์ที่ดีความเป็นมิตรและสนุกสนานเป็นหลักเป็นการนำเอาเทคนิคและวิธีการจัดกิจกรรมกลุ่มมาใช้ผสมผสานกับทักษะกระบวนการและวิธีการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา สามารถนำมาบูรณาการโดยการใช้องค์ประกอบกลุ่มสัมพันธ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดทำเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อลดความเครียดของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยอาศัยปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่มประกอบกิจกรรมร่วมกันให้เกิดความรู้สึกผ่อนคลายสามารถที่จะเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ศักดิ์พันธ์ ตันนิมลรัตน์, 2550 : บทคัดย่อ)

ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้สอนเสริมวิชาการแก่นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 และปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานอนามัยโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญข้างต้น จึงสนใจศึกษาการช่วยลดความเครียดที่เป็นการบั่นทอนคุณภาพชีวิตของนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียนรู้ของโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม เพื่อทำให้นักเรียนมีความเครียดลดลงส่งผลต่อการเรียนดีขึ้นอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการลดความเครียดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โรงเรียน ท่าขอนยางพิทยาคมสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โรงเรียน ท่าขอนยางพิทยาคม ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

สมมติฐานการวิจัย

การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ให้กับนักเรียน ช่วงชั้นที่

3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีความเครียดลดลง โดยนักเรียนหญิง นักเรียนชายที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีความเครียดลดลง ไม่แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่

3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ของโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 100 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดในระดับสูงกว่าปกติมาก โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 80 คน แบ่งเป็นนักเรียนหญิง จำนวน 40 คน นักเรียนชาย จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยแบ่งตามระดับชั้นสอนเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3

3. ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

3.1.2 เพศ ประกอบด้วย

1) เพศชาย

2) เพศหญิง

3.2 ตัวแปรตามคือระดับความเครียด

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 9 แผน ใช้เวลาจัดกิจกรรม แผนละ 1 ชั่วโมง รวม 9 ชั่วโมง ในการดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จากการพัฒนาชุดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพภายในของนักศึกษา มหาวิทยาลัย (Student's inner quality of life training program development) ฉบับภาษาไทยของ พิรเทพ รุ่งคุณากร และกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของ ศักดิ์พันธ์ ต้นนิมลรัตน์ มาใช้เป็นแนวทางในการสร้างกิจกรรมทางจิตวิทยาโดยอาศัย

ปัจจัยสำคัญในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมทางจิตวิทยา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ พิจารณาความเป็นไปได้ของระยะเวลาดำเนินการต่างๆ เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนซึ่งเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดในระดับสูงกว่าปกติมาก ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2549 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดประเมินผล สื่อและแหล่งเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และการส่งเสริมการเรียนรู้

1.2 วิเคราะห์เนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และการส่งเสริมการเรียนรู้ ระเบียบโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม ว่าด้วยหลักการประเมินผลการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 โดยมุ่งปฏิรูปการเรียนรู้ให้เป็นไปตามบทบัญญัติในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22

1.3 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จากเอกสารประกอบการสอนวิชานวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2549 ก : 286 - 306)

1.4 ศึกษาลำดับขั้นตอนการเตรียมความพร้อม และการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อลดความเครียดจากชุดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยและ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของ ศักดิ์พันธ์ ต้นนิมลรัตน์

1.5 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 9 แผน แผนละ 1 ชั่วโมง

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เสนอ อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ ในส่วนที่บกพร่องของภาษาที่ใช้ รูปแบบ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผล

1.7 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ประกอบด้วยการปรับปรุงรูปแบบ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ สื่อ แหล่งเรียนรู้ และการประเมินผลตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาเสนอแนะ

1.8 เสนอแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

1.9 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญด้วยการใช้ภาษาที่ถูกต้องรูปแบบ จุดประสงค์การเรียนรู้ปรับให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรม สิ่งที่ครูผู้สอนคาดหวัง ให้นักเรียนเกิดองค์ความรู้ โดยเขียนอธิบาย ทฤษฎีและการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ครอบคลุมองค์ความรู้ ผลที่นักเรียนได้รับชมและเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละแผน โดยแบ่งจุดมุ่งหมายของการศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย หรือปัญญา ด้านจิตพิสัยหรือด้านจิตใจ และด้านทักษะพิสัยหรือทักษะให้ชัดเจนเกี่ยวกับ K ความรู้ความจำ (Knowledge) P ทักษะกระบวนการ (Process) A เจตคติ (Attitude) การใช้สื่อการสอนและปริมาณเนื้อหา เวลาในกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

1.10 นำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญเดิมตรวจสอบอีกครั้ง

1.11 นำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ ที่ปรึกษาเค้าโครงวิทยานิพนธ์ พิจารณาความเหมาะสมและถูกต้องอีกครั้งแล้วจึงนำไปเขียนเป็นเค้าโครงวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ นำไปทดลอง (Try out) กับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน พบส่วนที่บกพร่องของภาษาที่ใช้ รูปแบบ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาการจัดกิจกรรมการวัดผลประเมินผล

1.12 นำแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มาปรับปรุงซึ่งดำเนินการทดลอง

1.13 จัดพิมพ์แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นฉบับที่สมบูรณ์เตรียมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบประเมินความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองเป็นแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยปรับปรุงดัดแปลงจากแบบประเมินของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544 : 107)

ลักษณะเครื่องมือ

1. ข้อมูลทั่วไป

2. ข้อคำถาม มาตราประเมินแบบเรียงอันดับ (Ordinal rating scale) แบบ 4 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบประเมินความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองใช้วิธีหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face validity) คือ สร้างข้อคำถามโดยศึกษาจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของคำถามแต่ละข้อ แล้วนำคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญส่วนมากเห็นสมควรว่ายังไม่เหมาะสมมาปรับปรุงแก้ไข

2. การหาค่าคุณภาพของแบบประเมินความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองโดย

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยนำแบบประเมินความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปใช้ทดลองกับนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้แล้วนำมาตรวจนับคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยรวมคะแนนของแต่ละคน แล้วนำมาเรียงคะแนนสูงสุดไปหาคะแนนต่ำสุด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้วิธี t-test โดยข้อมูลใดที่มีอำนาจจำแนกรายข้อต่ำกว่า 2.0 ให้ตัดทิ้งปรากฏว่า ได้ข้อคำถามมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 20 ข้อ ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบประเมินความพึงพอใจมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.55 ถึง 0.90

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น นำแบบประเมินความเครียดและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองที่คัดเลือกไว้ไปหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach) พบว่า แบบประเมินทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.87

3. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม

สัมพันธ์ ตำราของ วิระวรรณ ชินะตระกูล (2540 : 107 - 111) บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 50 - 77) แนวคิดทฤษฎีของบอร์ส (ศุภสิริ โสมาเกต, 2544 : 48 ; อ้างอิงจาก Morse, 1955 : 27) แอปเปิ้ลไวท์ (ประเทือง จันทไชย, 2545 : 56 ; อ้างอิงจาก Applewhite, 1965 : 6) กู๊ด (Good, 1973 : 161) สก็อต (ศุภสิริ โสมาเกต, 2544 : 49 ; อ้างอิงมาจาก Scott, 1970 : 124)

3.1 นำแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์และสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อใช้ในการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ครบตามแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ครบ 9 แผน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ยึดหลักทฤษฎีมาสโลว์ (ศุภสิริ โสมาเกต, 2544 : 50 ; อ้างอิงมาจาก Maslow, 1976 : 68 - 80) ได้เสนอลำดับขั้นของความ ต้องการ (Hierarchy of needs) ที่นับว่าเป็นทฤษฎีหนึ่ง ที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง ซึ่งตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ว่า “มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการได้รับการตอบสนองหรือความพึงพอใจอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ความต้องการสิ่งอื่นก็จะเกิดขึ้นมาอีก ความต้องการของคนเราอาจซับซ้อนกันตามความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่งยังไม่หมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งอาจเกิดขึ้นได้”

3.2 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ แบบมาตราส่วนประเมินค่าโดยกำหนดตัวเลือก 5 ระดับความคิดเห็น

3.3 เขียนข้อคำถามที่ครอบคลุมต่อความรู้สึกลึกความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ

3.4 นำตัวอย่างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาแก้ไขนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนที่แก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์

ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและแก้ไขตามที่รับคำแนะนำ

3.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนจำนวน 10 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 30 คน นำผลที่ได้จากการทดลองใช้มาหาค่าอำนาจจำแนก โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item total correction) ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบประเมินความพึงพอใจมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ 0.50-0.95

3.7 นำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมาหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ตามวิธีของครอนบาค แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.85

3.8 พิมพ์แบบวัดความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนฉบับจริง เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แผนการเก็บรวบรวมข้อมูล ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อขออนุญาตสำรวจข้อมูลโดยกำหนดวันเวลาเพื่อทำการคัดกรอง คัดแยกและประเมินความเครียดของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 คัดกรองนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีภาวะสมาธิสั้นบกพร่องทางการเรียนรู้และออทิซึมโดยใช้แบบคัดกรองของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ. ชาญวิทย์ พรนภดล และคณะ เพื่อคัดกรองให้ได้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้นั้นเป็นข้อมูลพื้นฐานเหตุผลที่ใช้แบบคัดกรองชุดนี้เพราะเป็นนักเรียนที่มีอายุไม่เกิน 13 ปี 11 เดือน ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

1.2 การคัดแยกนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ด้วยแบบคัดแยกบุคคลที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โดยการสังเกตพฤติกรรมลักษณะ เพื่อให้ได้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ ที่ชัดเจนและตรงกับความสามารถเฉพาะบุคคล ซึ่งเป็นแบบคัดแยกที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ได้กับนักเรียนที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี เป็นผู้ที่เคยผ่านการคัดกรองโดยแบบคัดกรองของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดารณี อุทัยรัตนกิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ. ชาญวิทย์ พรนภดล และคณะ ในระยะแรกเริ่มเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 แล้ว ในการคัดแยกนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ในครั้งนี้ เป็นการคัดแยกซ้ำโดยการสังเกตพฤติกรรม/ลักษณะ และได้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ จำนวน 100 คน เป็นประชากรในการวิจัย

1.3 ประเมินความเครียดนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีปัญหาในการเรียนรู้ด้วยแบบประเมินความเครียดด้วยตนเองของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข โดยประเมินผลและวิเคราะห์ความเครียดตามเกณฑ์ที่กำหนดระดับอาการในแบบประเมินความเครียดด้วยตนเองเมื่อทราบข้อมูลหรือผลการประเมินและวิเคราะห์ความเครียดของนักเรียนแต่ละคนแล้วสุ่มตัวอย่างแบบระดับชั้นหรือการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยแบ่งระดับชั้นเป็น 3 ระดับ คือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดระดับสูงกว่าปกติมากเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 80 คน แบ่งเป็นนักวิจัยหญิง 40 คน นักเรียนชาย จำนวน 40 คน

1.4 ผู้วิจัยทำหน้าที่ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและผู้ร่วมวิจัย เพื่อทำการวิจัยในครั้งนี้ คือครูที่ทำหน้าที่เป็นปรึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) ทุกระดับชั้น และนักเรียนผู้นำกลุ่มชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่าขอนยางพิทยาคม อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สังกัดสำนักงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 เป็นผู้ร่วมวิจัยจำนวนกลุ่มละ 9 คน กำหนดในการทดลองสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง คือ ในวันจันทร์และวันศุกร์ รวม 9 ครั้ง 8 สัปดาห์

1.5 ผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียน โดยการปฐมนิเทศนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ก่อนดำเนินการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ขั้นตอน วิธีการ ในการวิจัยและการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อลดความเครียดของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดในระดับสูงกว่าปกติมาก

2. การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ จำนวน 9 แผน เวลา 9 ชั่วโมง มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังที่กำหนดไว้ในแผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดยไม่รวมเวลาที่ใช้ในการประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้

3. หลังเสร็จสิ้นการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์แล้วทำการประเมินความเครียดกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างด้วยแบบประเมินเพื่อนำผลการประเมินความเครียดของนักเรียนไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลการประเมินความเครียดด้วยตนเอง โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 3 ก่อนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์พบว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีระดับคะแนนจากการประเมินและวิเคราะห์ความเครียดโดยรวมมีระดับคะแนนเท่ากับ 51.19 และหลังจากการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีระดับคะแนนในการประเมินลดลง โดยรวมเท่ากับ 12.08 ซึ่งแสดงให้เห็น

เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นสื่อที่สามารถช่วยลดความเครียดของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ได้อย่างมีประสิทธิภาพผลการเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 พบว่า นักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 มีระดับความเครียดที่ลดลงไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีสาระสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ก่อนจัดกิจกรรม พบว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีระดับคะแนนจากการประเมินและวิเคราะห์ความเครียด โดยรวมเท่ากับ 51.19 หลังจากการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีระดับคะแนนในการประเมินลดลง โดยรวมเท่ากับ 12.08 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความเครียดอยู่ในเกณฑ์ปกติ และเมื่อพิจารณาจากระดับคะแนน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นสื่อที่สามารถช่วยลดความเครียดของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า

1.1 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์จัดไว้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการแบ่งหมวดหมู่ ของเนื้อหาและประสบการณ์ ออกเป็นหน่วยแต่ละหน่วยจะแบ่งเป็นหัวเรื่องที่ ต้องมีความสัมพันธ์กันมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้กิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลหลังจากนั้นก็ทำการเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมโดยให้สอดคล้องกับหัวเรื่องจุดประสงค์และกิจกรรมการเรียนการสอน

1.2 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ มีกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน โดยมุ่งจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นเคย

1.3 กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์พร้อมกับเนื้อหาสาระ ได้มุ่งส่งเสริมและพัฒนาความสามารถและความถนัดของผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อส่งเสริม

ความสามารถเฉพาะตนของแต่ละคนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพร เอื้อวิศกุล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ของเด็กกำพร้าในสถานสงเคราะห์เด็กบ้านมิตรภาพผลการศึกษาพบว่าเด็กกำพร้ามีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเพิ่มขึ้นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านดีและด้านสุข มีความฉลาดทางอารมณ์ อยู่ในระดับมากส่วนด้านเก่ง อยู่ในระดับปานกลาง หลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับสมจิตร์ ไชยผง (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ต่อการปรับตัวทางสังคมของนิสิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า นิสิตที่เข้าร่วมใช้โปรแกรมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการปรับตัวทางสังคมมีพฤติกรรมปรับตัวทางสังคมโดยรวมและทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการรู้จักตนเองและด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และกลุ่มทดลองหลังการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์มีคะแนนการปรับตัวทางสังคมสูงขึ้นโดยรวมทั้งสองด้าน คือ ด้านการรู้จักตนเอง และด้านการสร้างสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.71 เมื่อพิจารณา ประกอบแต่ละรายการพบว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกรายการโดยเพื่อนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ความร่วมมือมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.87 ส่วนจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 4.57 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเป็นสื่อ ที่มีเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้นั้นชวนติดตามมีสาระกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจและเสริมแรงให้ผู้เรียนได้เรียนไปตามระดับความรู้ความสามารถและได้รับประสบการณ์แห่งความสำเร็จทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขไปกับการเรียนรู้ไม่เบื่อหน่ายประกอบ

กับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่สร้างขึ้น ตามทฤษฎีทางจิตวิทยา คือ ทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ (Thorndike) ซึ่งประกอบไปด้วยกฎแห่งผล (Law of effect) กฎนี้ได้กล่าวถึงการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองทั้งสองสิ่งที่จะเชื่อมโยงกันได้ถ้าสามารถสร้างสภาพที่น่าพึงพอใจให้แก่ผู้เรียนได้อาจจะได้รับการเสริมแรง เช่น การรู้ว่ตนเองตอบคำถามได้ถูกต้องหรือการให้รางวัล เป็นต้น กฎแห่งการฝึกหัด (Law of exercise) การที่ผู้เรียนได้กระทำหรือทำบ่อยครั้งจะเป็นการช่วยเสริมสร้างให้เกิดการเรียนรู้ที่มั่นคงขึ้น (บุญเกื้อ คอรวาเวช, 2542 : 30-31 และธีระชัย ปุณโรชิต, 2539 : 7-9) ฉะนั้นการเรียนรู้จะเกิดขึ้นมากหรือน้อยจะขึ้นอยู่กับ การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกหัดในเรื่องที่เรียนนั้นตามความเหมาะสมด้วยและกฎแห่งความพร้อม (Law of readiness) เมื่อร่างกายพร้อมที่จะกระทำแล้วถ้ามีโอกาสที่จะกระทำย่อมเป็นที่พึงพอใจแต่ถ้าไม่มีโอกาสที่จะกระทำย่อมไม่เป็นที่พึงพอใจในทางตรงกันข้ามถ้าร่างกายไม่พร้อมที่จะทำงานแต่ถ้าถูกบังคับให้ต้องกระทำก็จะเกิดความไม่พอใจเช่นกันจากเหตุผลที่กล่าวมาจึงทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

3. นักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 มีระดับความเครียดที่ลดลงไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่แตกต่างจากการเรียนตามปกติที่นักเรียนเคยเรียนมาแล้ว ซึ่งกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นทำให้นักเรียนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองและนักเรียนยังสามารถฝึกทำได้ตามต้องการจนเกิดความมั่นใจมากขึ้น ซึ่งตรงกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ ธอร์นไดค์ และทฤษฎีการเรียนรู้แบบปฏิบัติ (Operant conditioning) ของสกินเนอร์ที่ว่า การเรียนจะเกิดขึ้นได้โดยนักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม คิด ปฏิบัติ ทดลอง และ ทบทวนความรู้ทุกๆ ขั้นตอน และนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ วิมาวรรณ เหล่าศรีรงค์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านเชียงยืน อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการศึกษาพบว่า ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงโดยรวมและรายด้าน ทั้ง 9 ด้าน ไปในทางที่ดีขึ้น เช่น กล้าแสดงความคิดเห็นในระหว่าง การพูดอย่างตรงไปตรงมา แสดงบทบาทสมมุติ และแสดงออกได้เหมาะสม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันยอมรับการกระทำของสมาชิก รู้จักใช้วิธีการคิดที่สร้างสรรค์ วางแผนการทำงานเป็นระบบทำให้ใช้เวลาไม่มากในการทำงาน ผู้นำกลุ่มมีบทบาทในการวางแผนการทำงานร่วมกันหาแนวทาง แก้ไขปัญหาเพื่อให้ทุกคนมีกำลังใจในการพัฒนาตนเอง และมีการเสียสละไม่เอาเปรียบสมาชิกในกลุ่ม เมื่อทำกิจกรรมร่วมกัน นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองโดยรวมและรายด้านเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ก่อนจัดกิจกรรม พบว่านักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีระดับคะแนนจากการประเมินและวิเคราะห์ความเครียด โดยรวมระดับคะแนนเท่ากับ 51.19 และหลังจากการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีระดับคะแนนในการประเมินลดลง โดยรวมเท่ากับ 12.08 ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมีความเครียดอยู่ในเกณฑ์ปกติ

2. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.71 เมื่อพิจารณา ประกอบแต่ละรายการพบว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกรายการโดยเพื่อนที่เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มให้ความร่วมมือมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ 4.87 ส่วนจำนวนครั้งในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ 4.57

3. นักเรียนหญิงและนักเรียนชายที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ ช่วงชั้นที่ 3 มีระดับความเครียดที่ลดลงไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาค้นคว้า ได้ข้อสังเกตที่สามารถนำไปใช้วางแผนและกำหนดแนวทางในการดูแลสุขภาพจิตของนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนที่มีความเครียดในระดับสูงกว่าปกติมากในหลายประเด็นดังนี้ควรมีการนำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ไปใช้เพื่อลดความเครียดให้กับกลุ่มประชากรที่แตกต่างกันไป เช่น นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นๆ โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคลนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ที่มีความเครียดในระดับสูงกว่าปกติมากทุกสังกัด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมครบถ้วนและส่งเสริมให้นักเรียนเหล่านั้นได้มีโอกาสเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมกับคนปกติได้อย่างมีความสุขควรยึดหลักการคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญโดยได้กำหนดความเหมาะสมกับอายุ ทักษะความสามารถของแต่ละบุคคลและเน้นบรรยากาศแห่งความสัมพันธที่ดี ความเป็นมิตรและสนุกสนานเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงสามารถนำไปใช้บูรณาการสอดแทรกในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้กับรายวิชาอื่นๆ แลเมื่อนักเรียนสามารถปรับตัวอีกทั้งมีความพึงพอใจจะทำให้เกิดการตื่นตัว เกิดพลังในการจัดการกับสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอกอันเป็นสาเหตุหลักของความเครียดที่อาจเกิดขึ้นได้ในระหว่างเรียน และเป็นแนวทางปฏิบัติที่จะลดสภาวะเครียดให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและถูกวิธีและควรมีการสร้างเครื่องมือที่เกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ที่หลากหลายและมีผู้บริการให้คำปรึกษา ให้เทคนิคในการคลายเครียด ด้วยวิธีต่างๆ โดยการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความเครียดให้กับนักเรียนอย่างทั่วถึง

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุพาศรี ไพรวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จริยาภรณ์ รุจิโมระ และอาจารย์จิระนัน

เสนาจักร์ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ได้ตรวจสอบเสนอแนะและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆตลอดระยะเวลาในการจัดทำ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สถาพร พันธุ์มณี ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย และรองศาสตราจารย์สุดารัตน์ ชุนคาลัย ผู้ทรงคุณวุฒิสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางตามกระบวนการวิจัยที่ถูกต้องตลอดจนการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องเนื้อหาให้สมบูรณ์ ผู้วิจัยซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กรมสุขภาพจิต. (2541). **คู่มือคลายเครียด**. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- _____. (2545). **คู่มือคลายเครียดด้วยตนเองสำหรับวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2539). **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จำไทยเพรส.
- _____. (2542). **การเรียนรู้ร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ**. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิรเทพ รุ่งคุณากร. (2547). **การพัฒนาคุณภาพภายในของนักศึกษามหาวิทยาลัย**. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม : มหาสารคาม.